kambio

portabos independiente antijano

in dit december-nummer:

X

1968 DE ANTILLEN WAARHEEN?

in 1915 bezweek een kapitein op Curacao door het innemen van teveel opium. meer van dat moderne gedoe op pagina 14

HERZIENING EILANDEN-REGELING IS NIET BYSIDE

aanfluiting bij afsluiting van nassaustraat

anja 3, número 7. december 1967

kambio

portabos independiente antijano independiente antijano independiente antijano

redakshon: h. arends, h. hollander, antijas; m. de castro, tilburg; e. n. kleinmoedig, a. moen, amsterdam; r. pieters, delft; c. romney, leiden; j. eustatia, f. oduber, g. maduro, nijmegen

kambio ta sali kada seis siman; supskrishon ta monta f. 5.— pa anja. eksemplarnan di kambio ta ser bendí pa f. 0.75 kada uno na librerianan antijano. pa tur otro informashon: tel. 23434-36091-35816.
imprenta: otto h. zalm.

direkshon
na hulanda: e. n. kleinmoedig, johan huizingalaan 340, amsterdam
na antijas: kambio postbus 751 curaçao.
número di giro:
na hulanda: no 699830 na nomber di e.n. kleinmoedig
na corsow: no 328200 na nomber di kambio.

1968 DE ANTILLEN WAARHEEN?

One hour
Supercleaning
alléén aan het Waterfortplein

1968 DE ANTILLEN WAARHEEN?

Gedurende de afgelopen maanden hebben zich verschillende feiten en gebeurtenissen voorgedaan, die er zonder meer op wijzen dat de verbondenheid van de zes eilanden Aruba, Bonaire, Curacao, Saba, St Eustatius en St Maarten in zijn tegenwoordige staatsvorm en met zijn koloniale naam "Nederlandse Antillen", opnieuw in discussie zal worden gebracht. De verhouding tussen de twee belangrijkste eilanden Aruba en Curacao, zal uiteraard de hoofdschotel vormen. Het verleden heeft telkenmale bewezen dat de redelijke argumenten en logische redeneringen die aanvankelijk de beraadslagingen op dit punt kenmerken zeer snel kunnen omslaan in allerlei emotionaliteiten en dat de politieke gemoederen juist over deze kwestie tot ongekende kookpunten kunnen worden gebracht. De verblinding die deze felheid met zich mee kan brengen is niet van gevaar ontbloot, omdat het hier om het fundament van de Antillen gaat. Het jaar 1968 belooft in ieder geval stormachtige verwikkelingen rondom het staatsbestel te zullen inhouden en daarom is het zaak om aan de vooravond hiervan er reeds bij stil te staan.

Historie: Aruba, Bonaire en de buitendistricten van Curacao

Het eiland Curacao was immer het bestuurscentrum geweest van waaruit over het lot van alle eilanden van de Kolonie Curacao beslist werd. De leden van de Koloniale Raad, een soort vrijblijvend adviesorgaan voor de Gouverneur, werden tot ver in de jaren dertig uitsluitend door curacaose ingezetenen gevormd. De Nederlandse Koloniale macht werd danook bij uitstek en op een direkte wijze op het eiland Curacao ervaren. Dat deze politiek ten aanzien van de West-Indische bezittingen aanmerkelijk verschilde van die in de Oost, kwam eenvoudig door het feit dat er weinig viel binnen te halen op deze eilanden. Zo weinig dat een wijziging in het regeringsreglement van 1901, tijdens de zoveelste economische depressie periode, de mogelijkheid van belastingheffing ten behoeve van het Rijk liet vallen. Dit betekende echter geenszins dat de Nederlandse macht niet of nauwelijks merkbaar was, integendeel, want in 1905 dienden 11 leden van de Koloniale Raad hun ontslag in bij de Gouverneur nadat zij in konflikt waren gekomen met het Bestuur betreffende een nieuwe belastingwetsvoorstel. Om dit konflikt op zijn juiste waarde te kunnen schatten moet men voor ogen houden dat deze 11 leden door de Gouverneur zelf waren benoemd, aangezien er geen enkele vorm van een kiesrecht bestond, en dat deze leden dus van huis uit niet ver van de koloniale ideologie van Nederland konden staan. Maar zelfs voor deze curacaoënaars bleek de Nederlandse macht op den duur onaanvaardbaar.

Nederland gaf zijn bezittingen uit strategische overwegingen echter niet op (de juistheid hiervan werd in 1924 bewezen met de vestiging van de Shell), maar handhaafde wel de stelregel dat de Kolonie Curacao zich zelf moest zien te bedruipen en dat de Koloniale Kas zo min mogelijk aangesproken moest worden. Een weinig opbeurende toestand!

Het politiek gebeuren speelde zich dus volledig af op het eiland Curacao, of beter gezegd in Willemstad, en de rest van de Kolonie werd afgedaan met "Aruba, Bonaire en de buitendistricten van Curacao". Deze laatsten ervaarden niet de Nederlandse, maar de Curacaose inmenging in hun binnen(ei)landse zaken. Bonaire (noch de buitendistricten van Curacao) kon zich onmogelijk tegen deze gang van zaken verzetten omdat het eiland zich voortdurend op de rand van armoede bewoog en er geen enkele economische ontwikkeling van betekenis plaats vond. De economische ontwikkeling op Aruba startte echter tegelijk met die op Curacao door de vestiging van een Esso raffinaderij op dat eiland. Het spreekt vanzelf dat de arubanen zich in de praktijk slechts door de bestuurders in Curacao beknot wisten, terwijl Nederland als de lachende derde buiten arubaansschot kon blijven. In hoeverre hier sprake is geweest van een bewuste verdeel-en-heers politiek zullen de komende antilliaanse historici moeten uitmaken.

Natuurlijk werden ook de bovenwindse eilanden als volkomen onbelangrijk beschouwd en juist daarom is het vermeldingswaard —voor de fijnproevers— dat reeds in de jaren twintig een afscheidingsbeweging onder de figuur Waymouth ontstond. Men wenste "los van Curacao" en een direkte band met Nederland ervoor in de plaats te creëeren. De zondebok was en bleef steeds Curacao, terwijl Nederland zich veilig als de reddende engel achter dit schild kon verbergen. Het Nederlandse koloniale systeem sloot als een bus!

De Arubaanse krachten tegen de centralisering van het bestuur in Curacao begonnen officieel in 1933 toen de Raad van Politie op Aruba, een in feite uitvoerend lichaam, een adres naar de Koningin verzond waarin voorgesteld werd om aan alle eilanden gemeentelijke bevoegdheden als in Nederland te verlenen. Reactie hierop bleef echter uit.

De "nieuwe" Curacaose staatsregeling van 1936 bracht nauwelijks merkbare veranderingen met zich mee, ondanks het zeer beperkte kiesrecht dat ingevoerd werd om 10 van de 15 leden van de Koloniale Raad te kunnen kiezen. De Amigoe di Curacao schreef danook: "...in feite heeft het huidige vertegenwoordigend lichaam van Curacao nog minder macht dan de afgetreden Koloniale Raad...".

Maar tot het uitbreken van de 2de Wereldoorlog vonden er geen opmerkelijke gebeurtenissen plaats. Op Aruba ageerde Eman voortdurend tegen Curacao die 11 van de 15 zetels in de inmiddels tot stand gekomen Staten bezette, maar hij bleef pro-Nederland. Op Curacao pleitte da Costa Gomez voor een behoorlijke uitbreiding van het kiesrecht, maar hij propageerde merkwaardigerwijs toch een "Groot Nederlandse Gedachte".

1968 DE ANTILLEN WAARHEEN?

Strijd op twee fronten:

AUTONOMIE EN SEPARACION.

De oorlogsjaren fungeerden als een indoor-training periode voor de antilliaanse politici. Men moest zich zien te redden zonder veel inmenging van Nederlandse zijde, omdat de Londense regering andere kopzorgen had. Direkt ná de oorlog, nadat men op Curacao ervaren had dat de zalvende nederlandse hand geen noodzakelijkheid behoefde te zijn, traden de meer progressieve ideeën omtrent de autonomie naar voren. Het getij keerde snel en voor het eerst in de geschiedenis kwamen de anti-nederlandse gevoelens naar de oppervlakte, met name op Curacao. Men sprak over nederlandse bezetting, Karl Marx, intimidatie politiek van Nederland, koloniale uitbuiting enz enz. De Democratische Partij van Jonckheer —nog niet in de Staten aanwezig— verzamelde wel de felste anti-nederlandse figuren in zich. Het partij politieke stelsel begon zich zeer snel te ontwikkelen, waarbij duidelijk bleek dat een verdeling op basis van godsdienstige overtuigingen in deze contreien niet zou gedijen, dit in tegenstelling tot de traditie die door de Gouverneur in de Koloniale Raad was gehandhaaft waarbij de geloofsovertuiging van de leden steeds verdisconteerd werd.

Aruba bleef zijn fulminaties vooral richten op haar minderheidspositie in de Staten en nam slechts indirekt deel aan de strijd voor autonomie voor de Antillen. Elke gelegenheid werd aangegrepen om met "separacion" (los van Curacao) te dreigen met de zelfde felheid als men op Curacao tegen Nederland optrad. De ontwerpen voor een nieuwe Staatsregeling voor het Rijk maakten op Aruba nauwelijks indruk, terwijl het rapport van Van Poelje, welke heel vaag een soort Federatie als de nieuwe staatsvorm voor de Antillen had voorgesteld, furore maakte.

De niet parallellopende direkte belangen van Curacao en Aruba werden uiteindelijk toch gebundeld door een monsterverband tussen da Costa Gomez en Eman, welke hierop neerkwam dat Aruba zich zou inzetten voor autonomie en dat Curacao zich niet zou verzetten tegen het arubaans voorstel om een gelijke vertegenwoordiging in de Staten te krijgen. Deze extremistische eis van Aruba met de helft van het aantal inwoners van Curacao, werd onder deze omstandigheden bijna verwerkelijkt en de zetelverhouding in de Staten tussen Aruba en Curacao zou de beruchte 8 - 8 worden. Kort daarop werd deze verhouding echter weer teruggebracht op 8 - 12 zonder dat hierdoor een opstand op Aruba uitbrak. Het feit dat men in deze periode aan het overhevelen van allerlei gouvernementele diensten van het Centrale Bestuur naar de inmiddels ingestelde eilandelijke besturen begon, moet zeker zijn effect hebben gehad op het zelfgevoel van de eilanden, met name omdat men hierdoor meer eigen zeggenschap begon te krijgen over interne zaken, nadat men tientallen jaren aan het leibandje van Curacao had gelopen.

De officiële Eilandenregeling trad in 1951 in werking, hetgeen niet inhield dat Aruba tevreden was gesteld. De Ronde Tafel Conferenties over het Statuut werden voortdurend getraineerd door de vastbeslotenheid van de arubanen om hun zelfstandigheid waar mogelijk uit te breiden en om hun reeds verkregen zeggenschap nergens te laten inkrimpen.

Met de bevestiging van het Statuut in 1954 is een tijdsbestek in de historie van de Antillen afgesloten, waarin allerlei staatkundige regelingen zijn aanvaard. De legio minderheidsnota's, moties en rapporten die rondom de aanvaarding van verschillende regelingen zijn te vinden, zijn echter het bewijs dat deze regelingen voor zeer velen een compromis hebben betekent. En terecht! Voor een jong land als de Antillen waar de nationale politieke ontwikkelingen pas gedurende de jaren '40 - '45 begonnen, kunnen de Eilandenregeling van 1951 en het Statuut van 1954 slechts als een tijdelijke (nadruk op tijdelijke) bestendiging van de situatie worden opgevat.

OM MISVERSTANDEN TE VOORKOMEN

De officiële woordvoerder van de Antilliaanse Regering bij het Kabinet in 's Gravenhage, de heer H. Dennert, verklaarde onlangs aan het dagblad Trouw, dat één van de redakteuren van Kambio de Antilliaanse Regering heeft vertegenwoordigd op een buitenlands congres.
Bij navraag onder onze redakteuren is gebleken dat zij zich geen van allen ooit met iets dergelijks hebben ingelaten. Van de andere kant zouden zij een eventueel verzoek van de Regering in deze richting niet bij voorbaat willen afwijzen. Elk verzoek zal op zichzelf worden bekeken.

Rondom 1940 begonnen de politieke partijen zich te ontwikkelen. Het is niet verwonderlijk dat men vanuit de kolonie in eerste instantie naar het voorbeeld van het partijenstelsel in Nederland werkte. De Katholieke Partij richtte zich naar de Katholieke Staatspartij in Nederland, de Curacaosche Liberale Partij naar de Vrijheidsbond en zelfs bestond er even een Partij van de Arbeid. Ofschoon de Katholieke Partij zich reeds kort na haar oprichting kon heugen op een aardige aanhang, heeft zij nooit een rol van betekenis kunnen spelen en is zij — weliswaar later dan de anderen— eveneens verdwenen.

De gesegmenteerde politieke partijen

Vóór 1954 waren vooral die partijen het sterkst, die een nationalistische politiek bedreven. De Volkspartij van Eman op Aruba spande hierbij de kroon, maar zoals reeds gezegd zette zijn nationalisme zich op de eerste plaats af tegen Curacao, en niet tegen Nederland. Da Costa Gomez daarentegen —die inmiddels van zijn Groot-Nederlandse-Gedachte was afgestapt— keerde zich met zijn Nationale Volkspartij direkt tegen de nederlandse overheersing.

Elk nationalisme loopt het risiko om in een bepaalde extremisme uit te lopen, en Eman op Aruba kwam op een gegeven ogenblik ertoe om een voorstel in te dienen om het kiesrecht van diegenen die niet op het eiland geboren waren te beperken, zo niet geheel en al te ontnemen. In de Staten waar dit voorstel ter sprake kwam, stelde da Costa Gomez zich min of meer achter deze gedachtegang. Dit voorstel was uiteraard niet uit de lucht komen vallen maar was veelmeer de culminatie van een aantal gebeurtenissen en uitspraken die voortvloeiden uit een fel stuk nationalisme.

Het nationalisme werd nu echter een bedreiging voor talloze groeperingen van buitenlandse afkomst, en het werd duidelijk dat de AVP en de NVP hierdoor een behoorlijk aantal stemmen zouden verliezen. De voornaamste oppositiepartijen de Democratische Partij (DP) op Curacao en de Patriotische Partij (PPA) op Aruba maakten onmiddellijk gebruik van deze angst en struktureerden hun partijen dusdanig dat alle bedreigde, zogeheten groeperingen van "buitenlanders" een eigen vertegenwoordiger in de partij en op de kiezerslijst kregen. In de jaren waarin dit gebeurde hadden de sociologen de Antilliaanse samenleving nog niet gekenmerkt als een gesegmenteerde maatschappij, maar de "real politik" van de oppositiepartijen maakten een uitstekend gebruik van dit gegeven, hetgeen in de jaren ná 1954 bewezen werd door de stembusuitslagen. De DP en de PPA behaalden voortdurend overwinningen, terwijl de NVP en de AVP zich bijna continu in de oppositie bevonden. Het gegeven dat de partijstruktuur van de DP en PPA een getrouwe weerspiegeling van de sociale realiteit betekende, en op het moment waarop dit plaats vond zondermeer van een geniaal politiek inzicht getuigde, heeft echter in de daarop volgende jaren meerdere konskewenties gehad. Begonnen als een zeer positief fenomeen, nl de acceptatie van de gediscrimineerde groepen surinamers, bovenwinders, nederlanders, bonairianen enz, vormde de groepsgewijze opvang binnen de partij door het statisch karakter ervan een te scherpe bevestiging van de sociale grenzen waarin deze groeperingen binnen de antilliaanse gemeenschap moeten leven. Een bevestiging dus ook van de discriminerende opvattingen en ideeën die deze sociale grenzen in stand houden, waardoor juist de zonodige integratie van deze groepen (het naar elkaar groeien) in de loop der jaren zou worden tegengehouden.

Van elke vertegenwoordiger van een groep (segment) wordt verwacht dat hij voor de belangen van die groep zal opkomen, ondertussen natuurlijk de nodige stemmen aantrekkend, en dat hij dus in de geografische afkomst

1968 DE ANTILLEN WAARHEEN?

van zijn groep zeer specifieke problemen weet te vinden om deze groepering achter zich te krijgen. De vertegenwoordiger zal er dus voor moeten zorgen dat de groep zich blijvend handhaaft op basis van de geografische afkomst van de leden, omdat hij anders zijn eigen bestaan zou ondergraven. Het gevolg hiervan is dat hij geen alternatief bezit en tegen de integratie van de antilliaanse samenleving moet werken.

De partijen die een "gesegmenteerde" organisatie instelden om op positieve wijze de gediscrimineerde groepen in de jaren '45 - '54 op te vangen, hebben hiermee een mogelijke groei naar een betere integratie gedurende de daaropvolgende jaren uitgesloten, vooral door de aktiviteiten van de vertegenwoordigers van de verschillende groepen. Zodat de partijstruktuur uiteindelijk de grondslag van de discriminatie heeft moeten blijven handhaven terwille van het voortbestaan van de partij, en het geheel negatief is uitgegroeid.

Het zijn echter deze partijen geweest die sinds 1954 de ontwikkeling van de Nederlandse Antillen hebben geleid omdat zij de Regering hebben gevormd. De sociaal politieke implicaties van het voorafgaande kwamen in dit beleid danook duidelijk naar voren. ◆

Antillianisering van het nederlands: een gegeven brug niet in de bek kijken.

1968 DE ANTILLEN WAARHEEN?

Bij de invoering van de nieuwe semi-zelfstandige status van de Antillen in 1954, kon men dus met zekerheid vaststellen dat twee onderwerpen de bizondere aandacht zouden gaan opeisen. Op de eerste plaats de samenwerking tussen de zes eilanden teneinde de nationale eenheid tot een realiteit te maken, en het land de (Nederlandse) Antillen niet als een theoretisch samenvoegsel te laten voortbestaan. In de tweede plaats diende het bestuursapparaat binnen de kortste keren een verantillianisering te ondergaan.

De verantwoordelijkheid voor het beleid ten aanzien van deze beide punten is volledig bij de gesegmenteerde partijen, de D.P. en de P.P.A. komen te liggen omdat zij voortdurend de (Lands) Regering hebben gevormd.

Thans zijn reeds dertien jaren verstreken en het opmaken van de tijdelijke balans kan geen overbodige luxe worden genoemd. Over het tweede punt, de antillianisering van het ambtenaren bestand, hoeft men niet breed uit te wijden omdat dit proces vrij goed op gang is gekomen en zonder veel strubbelingen is doorgezet. Het onderwijs op de Antillen leverde voldoende kapabele antillianen af om het ambtenaren korps tot en met het middenkader te voorzien, terwijl het peil van de individuele krachten niet minder werd dan voorheen.

Het eerste punt nl het realiseren van een nationale eenheid is een zaak die niet zo eenvoudig ligt en zeker niet in een periode van dertien jaren gerealiseerd kon worden. Maar hiermede rekening houdend kan men toch een balans opmaken.

De Nederlandse Antillen: Een nationale eenheid op de gladde weg van theorie naar werkelijkheid.

Welke aktiviteiten vonden in deze dertien jaren plaats, die duidelijk erop gericht waren om de arubanen, curacaoënaars enz. het besef te geven dat zij verenigd zijn in één natie? Een veel verder gaande vraag zou zijn: in hoeverre heeft men getracht om de bewoners van de eilanden het besef te geven dat zij antillianen zijn? Deze laatste vraag reserveren wij voor 1980 wanneer wij nogmaals dertien jaren verder zullen zijn.

De Antillen kregen vrij vlug een eigen vlag, en het volkslied plus een wapen werden in alle haast ingevoerd om het 10 jarig bestaan van het statuut te vieren. Het profiel van de Nederlandse Koningin verdween van de postzegels en daarvoor in de plaats kwamen allerlei antilliaanse motieven, terwijl het profiel van de Nederlandse Koningin en de Nederlandse leeuw op de munten gehandhaafd bleven. En met deze nauwelijks noemenswaardige zaken is de balans opgemaakt. Tenslotte zou men er nog de pas opgerichtte Antilliaanse Luchtvaart Maatschappij bij kunnen voegen, die in dit opzicht een belangrijke bijdrage zal leveren om het kontakt tussen de eilanden te verstergen. Maar dan is het ook echt afgelopen. Er werd in feite niets en werkelijk niets gedaan om de verbondenheid in de Antillen te bevorderen. De gesegmenteerde partijen, de D.P. en de P.P.A., die zoals reeds gezegd elk op hun eiland de integratie tegenwerken, kwamen op het niveau van het land er eveneens niet toe om maatregelen te nemen om de integratie te bevorderen. De politieke filosofie van deze partijen wordt dan ook gekarakteriseerd door het bestendigen van de verdeeldheid zowel op eilands-, als op landsniveau.

Deze politiek van bestendiging der toestanden, waarin ook de term "Statuut van de stilstand" haar oorsprong vindt, zou men echter slechts negatief benaderen wanneer men alleen vaststelt dat er niets gedaan is om het idee van een nationale verbondenheid ingang te doen vinden. Een positieve benadering, waarbij men de aktiviteiten beschouwt die wél ontplooit werden, voert echter tot dezelfde konklusie. Zo stimuleerden de opeenvolgende regeringen van deze partijen zonder ophouden allerlei aanhankelijkheidsbetuigingen aan het adres van Nederland en de familie Van Oranje, alsof de Kolonie Curacao na 1954 was blijven bestaan.

Het Nederlands, dat ná 300 jaar nog steeds als een vreemde taal op deze eilanden wordt beschouwd, bleef als officiële taal gehandhaaft, terwijl het papiamentu, bij uitstek het bewijs van de culturele verbondenheid van Aruba, Bonaire en Curacao, geen ogenblik daadwerkelijk werd gesteund (b.v. door het afkondigen van een officiële schrijfwijze, waarvoor reeds 10 jaren de plannen klaarliggen). Een apparaat als de R.V.D. waarin met name wederom de gehele Antillen bestreken hadden kunnen worden, werd uitsluitend ingeschakeld om het eiland Curacao voor te lichten.

De Ministers beperkten hun optreden eveneens tot hun respektievelijke eilanden en verschenen slechts op de andere eilanden bij wijze van een statie-bezoek. Kortom, alle strukturen en patronen uit de Kolonie Curacao bleven in feite voortbestaan, slechts verandert wegens de Eilandenregeling en uitgevoerd door Antillianen i.p.v. Nederlanders, en aan het uitwissen van de vloek die het Centraliseren van het Bestuur op Curacao betekende, door het stimuleren van een vaderlandse gedachte, werd niet begonnen.

De voortdurende afwezigheid van pogingen om de natie tot een werkelijkheid te maken, is waarschijnlijk een van de oorzaken dat de autonomie v.d. eilanden in de komende maanden weer ter sprake zal worden gebracht.

De Antilliaanse werkelijkheid wordt in feite bepaald door de samenwerking tussen de twee belangrijkste eilanden Aruba en Curacao. De politieke historie van deze beide eilanden oefenen een zeer sterke invloed uit op de tegenwoordige verhouding. Aruba heeft terecht geleerd om er voortdurend op bedacht te zijn om niet in een mindere positie gedrukt te worden, maar allerlei irreele gevoelens kunnen een rol gaan spelen omdat men slechts Curacao —en niet Nederland— tot zondebok heeft gemaakt. Curacao heeft geen pogingen in het werk gesteld om zich te ontdoen van de paternalistische strukturen van het vroegere Koloniale Centrale Bestuur. In de Nederlandse Antillen bestaat na 13 jaar intern zelfbestuur geen grotere onderlinge verbondenheid, terwijl de Regering het blijkbaar vruchtbaarder achtte om de Koninkrijksgedachte (een volkomen fiktieve zaak) te propageren.

De politieke gebeurtenissen van het afgelopen jaar begonnen nog voor de verkiezingen voor de Eilandsraden plaatsvonden. Zij werden in feite ingezet door een merkwaardige passage in de laatste Regeringsverklaring, waarin men kon lezen dat: "De autonomie van de eilandgebieden zal steeds overeenkomstig de daartoe geldende wettelijke regelingen worden gerespekteerd. Anderzijds zal elk streven dat gericht is op ontbinding van de Nederlandse Antillen, als in strijd met de in de bevolking levende rechtsovertuiging worden tegengegaan". Deze verklaring viel midden in een heftige verkiezingsstrijd en moest als een waarschuwing aan het adres van de arubaanse nationalistische AVP worden begrepen, want slechts in deze partij klonken stemmen die varieerden van meer autonomie voor Aruba tot de volledige separacion van Curacao. Voorvoelde de Regering de overwinning van deze oppositiepartij toen reeds?

Deze passage is tot nog toe in de Staten niet aan vragen onderworpen, maar het zou zeer interessant zijn om te weten te komen hoe de Regering zich voorstelt om eventuele separacionisten "als in strijd met de in de bevolking levende rechtsovertuiging" tegen te gaan. Arrestatie van de politieke leiders? En als de groep te groot is, met behulp van de nederlandse mariniers? Uit goed ingelichte bron is bekend geworden dat in bepaalde arubaanse kringen rekening gehouden wordt met dit laatste, ofschoon men hoopt dat het nooit zover zal komen.

Als de tekenen niet bedriegen dan zal de geschiedenis van de jaren '46-'54 echter niet herhaald worden, daarvoor zijn de omstandigheden en ideeën thans teveel gerijpt. Gevoelsmatige propagandisten voor de arubaanse separacion zijn veruit in de minderheid en worden slechts onder de oude garde aangetroffen. In de nieuwe generatie van de arubaanse nationalisten, met name in de AVP maar ook in de andere partijen, treft men echter een sterke groepering, die teleurgesteld is door de wijze waarop de (Lands)Regering haar staatkundige funktie(positie) heeft bekleed, en daarom de separacion vanuit een nieuw, positief en realistisch standpunt wil belichten. Men redeneert aldus: door de bestaande Eilandenregeling hebben de opeenvolgende regeringen van de gesegmenteerde partijen de kans gekregen om te verschijnen als een werkelijk centraal bestuur van de Antillen, maar hun optreden is in de praktijk steeds gekarakteriseerd geworden door de handhaving van het verschil tussen Aruba en Curacao. Een verschil dat vanuit het Centraal Bestuur zeker niet naar voren had mogen komen. Welnu gegeven deze ervairng, zo redeneert men dan verder, kunnen de Antillen zich beter in een Federatie samenvoegen en dan krijgt het Bestuur van deze Federatie ook de bevoegdheden die passen bij een minder gecentraliseerde natie. M.a.w. de bevoegdheden van de tegenwoordige Regering zullen moeten worden ingebonden.

In het handhaven van een theoretische nationele eenheid ziet men weinig heil, temeer omdat men geen tekenen heeft kunnen vinden die erop wijzen dat er bewust aan de realisering van deze theoretische struktuur heeft gewerkt. Integendeel. Door het legaliseren van de bestaande verhoudingen in de vorm van een Federatie hoopt men een meer reele basis te hebben om aan de verwerkelijking van de Antillen, als nationale eenheid, te kunnen werken. Ieder eiland zal dan precies weten welke inbreng de verschillende eilanden hebben en het beleid op alle gebieden zal dan pas een ware nationale antilliaanse aangelegenheid kunnen worden. Heel in het bizonder zullen de Landsdepartementen die toevallig gevestigd zijn op Curacao geen speciale diensten meer aan dit eiland kunnen verlenen buiten medeweten van de andere eilanden, omdat er in een Federatie een veel sterkere kontrole uitgaat op haar lichamen.

De denktrant van separacion op Aruba is dus eigenlijk verdwenen, al zouden de kreten van een figuur als Geerman het tegendeel doen geloven, wanneer men geen weet heeft van het onbenul dat achter deze kreten staat. De nieuwe denktrant is gematigder en daarom ook meer reëel. Het bewijs hiervan leverde de arubaanse eilandsvergadering van november toen men unaniem (ook een unikum!) besloot om een kommissie in te stellen om de Eilandenregeling te bestuderen en na te gaan welke veranderingen noodzakelijk zijn geworden na 16 jaar. De gematigde krachten op Aruba hebben een moeilijke taak, omdat de oude gevoelens zeer snel kunnen oplaaien en de toestand van vandaag op morgen chaotisch kunnen maken. Tot nu toe hebben zij hun zaak echter op een vlekkeloze wijze gepresenteerd.

Dat de Eilandenregeling na 16 jaar op zijn minst herzien moet worden staat vast. Dat men vanuit Aruba hiertoe op een zeer gematigde wijze het initiatief heeft genomen, valt zeer toe te juichen. Het is nu slechts te hopen dat de curacaose regeringspartij deze ernstige zaak uit de dorpspolitiek van alledag zal houden, want ook hun houding kan er toe leiden dat de primitieve gevoelens weer naar de oppervlakte zullen komen en het inzicht dat thans bestaat volledig teniet zal doen.

1968 zal dit uitmaken! ◆

TOERISME: PANACEE OF DOOS VAN PANDORA?

Publiciteit en Werkelijkheid

Op onze eilanden lijkt het tegenwoordig alles toerisme wat de publiciteitsklok slaat. Men kan geen nummer van de Antilliaanse Nieuwsbrief opslaan of men vindt er wel een bericht over aanbesteding, bouw, uitbreiding of opening van een hotel, al of niet met een gokhuis of casino. De Beurs en Nieuwsberichten laten zich overigens evenmin onbetuigd. Aktiviteiten die verband houden met het toerisme krijgen er ruime publiciteit. Uit deze stroom van verheerlijking van het toerisme heeft het bericht over een forum gewijd aan de ontwikkeling van het toerisme in het Caraibies gebied onze aandacht getrokken.

Op deze bijeenkomst werd algemeen de mening verkondigd dat het toerisme de gehele gemeenschap aangaat en dat het belang van het toerisme in alle sektoren onderkend dient te worden.

Het komt ons voor dat zonder redelijke vooruitzichten op kennelijk grote inkomsten een dergelijke publiciteit niet wordt gegeven, getuige het feit dat bladen met kapitaalkrachtige lezerskringen als de New York Times Magazine en Holland Herald het verantwoord vinden een halve of zelfs hele editie aan onze Antillen te wijden.

Kortom, de geïnteresseerde antilliaanse, amerikaanse en nederlands kapitaalgroepen tezamen met de hen terwille zijnde antilliaanse overheid doen het middels publiciteitsmedia aan het grote publiek voorkomen dat zeer veel positiefs van het toerisme verwacht moet worden, ja, dat ontwikkeling van dat toerisme zonder voorbehoud in het voordeel is van elke groep of klasse in de samenleving.

Is dit nu wel waar? Wordt deze voorstelling ondersteund door de feiten? Het antwoord is neen. Het is aantoonbaar dat voor een meerderheid van de bevolking geenszins alles goud is wat blinkt. Ontwikkeling van het toerisme op onze eilanden volgens het systeem dat door kapitalisten en burgerlijke politici wordt voorgestaan is namelijk duidelijk meer in het belang of voordeel van bepaalde groepen of klasse dan dat zij alle groepen in deze samenleving gelijkelijk voordeel zal opleveren. Voor grote groepen uit de bezitloze klassen zal zij geen noemenswaardig grotere welvaart (of geringere armoede) ten gevolge hebben. Daarentegen kunnen zij rekenen op gevoelige sosiale effekten van dat toerisme, hetgeen er zijn weerslag zal hebben op de relaties tussen individuen en groepen.

Tegengestelde belangen.

Men kan het de laatste paar jaar meemaken hoe personen uit de bedoelde klasse van kapitalisten en politici, die voorheen zelden ophef maakten van de schoonheid van onze eilanden, het klimaat en de mensen, vrij plotseling daarover de loftrompet zijn gaan opsteken. Vooral de door deze lieden bij herhaling gebezigde frasen over een ingeboren hartelijkheid en opgewektheid van de bevolking doen, gelet op hun voordien konstante preokupatie met andere lukratiever zaken, andere motieven vermoeden dan een grote belangstelling voor het welzijn van de bevolking als zodanig. Parafraserend op een bekend gezegde willen wij naar aanleiding van dergelijke lof uitingen stellen: "Als kapitalisten en burgerlijke politici toerisme preken, bevolking pas op je sosiaalekonomiese belangen". Die lofuitingen lijken ons niet veel meer dan pogingen om de bevolking voor het karretje van hun eigen groepsbelangen te spannen door de reele belangentegenstelling voor haar verborgen te houden. Want van een "algemeen belang" in de zin van gelijke belangen tussen betrokken kapitaalgroepen en de bevolking is geen sprake. Optimale werkgelegenheid, een toenemend reëel inkomen en een aandeel in de opbrengst dat in overeenstemming is met kollektieve sosiale behoeften botsen nu eenmaal op het streven van de investeerder-ondernemer naar winstmaksimalisatie ten bate van de eigen klasse. In welke mate de verschillende

Cambes

mijn kleding
uw kleding
zijn kleding
van onze kledingindustrie

BEEFEATER

...An authentic product of Curacao, with a truly wonderful taste.

produced & bottled by

J. A. J. SPROCK N.V.

curacao

belangen tot gelding komen wordt bepaald door de relatieve machtsposities van de betrokken partijen, te weten kapitalisten en overheid (lees: bevolking), en niet door kollektieve sosiaal-ekonomiese belangen zoals het gebruik van de term "algemeen belang" suggereert. Centraal staat de verdeling van de rechten of baten en plichten of kosten.

Today's HAIG
– for today's taste

Wensen van partikuliere investeerders

Uitgaande van hun kapitalistiese groepsbelangen en hun machtspositie, die zij ontlenen aan hun kapitaal, hun kennis van zaken, maar ook aan het relatieve onvermogen en de duidelijke onwil van de antilliaanse overheid om zelf op grote schaal de produktie van diensten ter hand te nemen, stellen partikuliere investeerders voorwaarden voor hun deelneming aan de ontwikkeling van het toerisme die onze gemeenschap veel geld kost. De richtlijn daarbij lijkt, meer dan in andere sektoren van de ekonomie, "to make a fast buck" ofwel in korte tijd veel geld binnen halen. Deze houding wordt zo mogelijk nog versterkt wanneer regering en volksvertegenwoordiging een bereidheid tonen tot het verlenen van fasiliteiten, die de bereidheid overtreft welke in andere kapitalistiese maatschappijen reeds als ,'normaal" wordt beschouwd. En de regelingen t.a.v. vestiging, fiskale belasting en uitvoer van winsten, die door de antilliaanse overheid t.b,v. het zogeheten partikuliere initiatief heeft geschapen zijn uitzonderlijk. Het ligt voor de hand dat dergelijke regelingen niet anders dan ten koste van het aandeel van de gemeenschap in de opbrengst van het toerisme zullen gaan; zij komen erop neer dat de overheid, dus de gemeenschap, de kapitaalvergende maar geen winstopleverende aktiviteiten die verband houden met de ontwikkeling van het toerisme, bekostigt, terwijl de "money making" geheel aan de partikuliere investeerders wordt overgelaten. M.a.w. de kosten en het risiko zijn in de praktijk grotendeels voor de gemeenschap.

Deze aanpak stemt overeen met het beleid dat door vertegenwoordigers van de toeristenindustrie en het bankwezen in Europa wordt voorgestaan. In het rapport dat opgesteld werd door de Organisatie voor europese samenwerking over een studieweek over de ontwikkeling van het toerisme en ekonomiese groei, gehouden in begin-mei verleden jaar stellen deze eksposanten van het europese kapitaal dat "het beste dat de regering kan doen om een aktieve toeristenindustrie te bevorderen is de voorwaarden te scheppen die de partikuliere investeerder gerust

U bent niet de enigste die last heeft
van zijn voeten
Maar moderne mensen spreken er
niet over
omdat zij deze kwaaltjes voorkomen
door de deskundige behandeling van
Mej. WINDSTER.

Bertha Windster

MEDISCH GEDIPLOMEERD IN
PEDICURE EN ALGEHELE
VOETVERZORGING MANICURE

behandeling volgens afspraak tel. 24524
Winkelcentrum "Colon"
Ingang Herenkapper

Voor de betere Herenmode
naar

HERENMODE COLON

met zijn modieuze
en internationale
collectie.

Loop vrij binnen - kijk vrij binnen.

Geen parkeerproblemen.

zullen stellen en hem zullen aanmoedigen de ontwikkeling van het toerisme te beschouwen als een aantrekkelijke investeringsvoorstel". Over de methode om investering door partikulieren "aantrekkelijk" te maken en over het hoofdmotief voor investering zijn zij eksplisiet. Zonder omhaal konstateren zij dat "daar de meeste partikuliere investeerders een snelle opbrengst uit hun kapitaal zullen zoeken, spesiale finansiële prikkels noodzakelijk zijn om investering in toerisme aantrekkelijk te maken".

Uit de nadere presisering die gegeven wordt van de omstandigheden waaronder de overheid de zaak aantrekkelijk moet maken en houden, blijkt dat die hulp door de overheid geen eenmalige of korttijdelijke taak is. Spesiale prikkelingen zijn noodzakelijk, vinden zij, op het moment dat de investering wordt gedaan en daaropvolgend in de operatieve fase, met dien verstande echter dat wanneer "de moeilijke tijd" voorbij is het volgens hen redelijk en beter is dat de overheid de onderneming verder geheel aan het partikulier initiatief overlaat. De overheid zou o.a. de infra-struktuur (wegen, e.d.) moeten scheppen, spesiale fasiliteiten voor landaankoop moeten verlenen, zoals ook verlaagde douanetarieven op in te voeren bouwmaterialen, en zij zou de bedrijfskosten moeten verlichten door belastingfasiliteiten.

Voornoemde paar wensen of voorwaarden laten zien in welke richting eksponenten van het grootkapitaal de oplossing zoeken voor de problemen die verbonden zijn aan de ontwikkeling van het toerisme. Komend vanuit die belangengroep hoeven die wensen geen verwondering te wekken. Immers, richtlijn voor de partikuliere investeerder is winstmaksimalisatie; de opbrengst van zijn geïnvesteerde kapitaal zal des te groter zijn naarmate de andere partij de grote lasten draagt. Men gaat zich echter wel afvragen welke of wiens belangen de overheid en volksvertegenwoordiging behartigen wanneer uit die hoek voorwaarden en regelingen worden aangeboden, die van gelijke strekking zijn als die welke door het kapitaal worden gevraagd. Geschiedt dit aanbod uit het besef van een zwakke onderhandelingspositie tegenover het grootkapitaal? Of wordt het gedaan om niet de weg van het ekonomiese nationalisatisme te moeten inslaan? De ervaringen in andere landen wijzen uit dat de overheid, mits kompetent, energiek en vooral onomkoopbaar, de meest efficiënte organisator is. Dit in weerwil van de wijdverbreide kapitalistiese ideologie van het tegendeel. Die overheid kan de gemeenschap dan ook waarborgen dat het grootst mogelijke deel van de opbrengst van de produktie haar toekomt. De huidige afzijdigheid van de antilliaanse staat bij de ekonomiese produktie, bijvoorbeeld van diensten in de toeristensektor, en haar lankmoedigheid t.a.v. de kapitalistiese investeerders-ondernemers moeten belangrijke sosiale motieven ten grondslag liggen. Men kan hier meer dan het vermoeden hebben dat het liberalistiese beleid van de antilliaans regering en volksvertegenwoordiging niet alleen een kwestie is van principes, waarmee zij zich diskwalificeren als behartigers van de kollektieve belangen van de bevolking, en van de

Meubilair van topkwaliteit voor elke kamer in uw huis, patio of tuin.

compleet eetkamerstel

Kies uw meubilair uit een grote variatie Hollandse en andere Europese meubels, met de modernste modellen, dessins, stoffen en fabricage-materialen. Aantrekkelijke prijzen en condities.

modern zitkamerstel

voor verdere inlichtingen bezoek het

Meubel-Hoofdkwartier van Aruba

vandaag!

Texas Furniture Store

Emmastraat 6 Tel. 1082

onwil andere niet-kapitalistiese wegen te bewandelen. Het huidige pro-kapitalistiese beleid moet voor een belangrijk deel toegeschreven worden aan de vrees door een nationalistiese ekonomiese koers sosiale krachten op te roepen, die een bedreiging zullen vormen voor de (machts)positie van zowel de gezeten pro-kapitalistiese politici als van het kapitaal op onze eilanden.

Don't be vague -
Ask for HAIG

Gevaren van het toerisme.

Naast de betrekkelijke baten die de kapitaalsintensieve en zeer begunstigde partikuliere toeristensektor voor de gemeenschap oplevert in termen van werkgelegenheid, groei van het reel inkomen per hoofd van de bevolking en belastingopbrengst, brengt de ontwikkeling van het toerisme op onze eilanden ook duidelijke gevaren met zich mee. Via hun door de overheid weinig beperkte beschikking over produktiemiddelen, zoals hotels, grond, winsten, verwerft het kapitaal, en dan nog wel amerikaans kapitaal, een nog grotere politieke macht over de organisatie van onze maatschappij dan zij reeds heeft. Gelet op de ervaringen met een dergelijke ontwikkeling in andere multirasiale samenleving in het caraïbies gebied zoals Puerto Rico en met name Cuba B.C. (before Castro), kan dit niet in het belang van de antilliaanse samenleving geacht worden. De grote, in feite gegeven machtspositie van dat kapitaal in die samenlevingen leidde er tot een toename en verscherping van diskriminatie, verbreiding van korruptie in het staatsapparaat en daarbuiten, toename van prostitutie en niet te vergeten verlies van nationale identiteit. De investering van amerikaans kapitaal en de toevloed van een groot aantal amerikaanse toeristen resulteerde er in een versterking van de ongelijke sosiale kansen tussen mensen van verschillend uiterlijk en tussen groepen met aanzienlijk verschillende finansieel vermogen. Aangezien het systeem volgens welke het toerisme op onze eilanden ontwikkeld wordt niet wezenlijk verschilt van dat in andere caraïbiese samenleving toegepast, zijn er geen redenen om te geloven dat gelijke kwalijke gevolgen voor onze samenleving in de nabije toekomst achterwege zullen blijven.

Hebben antilliaanse regering en volksvertegenwoordiging zich deze reele gevaren gerealiseerd? Zo ja, hoe denken zij ze te keren? Het kollektieve belang van sosiale rechtvaardigheid en demokratie vereist dat zij zich in veel grotere mate dan nu het geval is bemoeien met de toeristenindustrie op onze eilanden. Anders zou de verdere ontwikkeling van het toerisme er voor de gemeeschap meer plagen dan zegeningen kunnen brengen.

◆

POSITIEVE REACTIE OP KAMBIO ARTIKEL.

REDDINGSBRIGADE OP CURACAO?

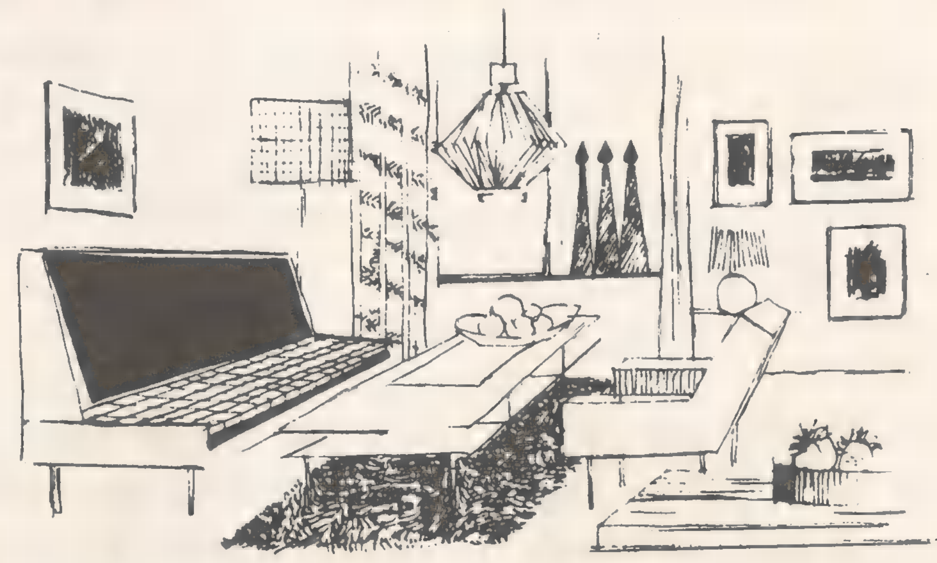
Naar aanleiding van het artikel over de in nood verkerende boot: de "Antonieta", in de vorige Kambio editie d.d. november 1967, hebben enkele mensen op Curacao het initiatief genomen om stappen te nemen tot oprichting van een Reddingsbrigade tot hulpverlening van in nood verkerende boten op en rondom Curacao. Het doel is een organisatie waarin burgers, Rode Kruis, politie, leger en andere instanties samenwerken om elke in nood verkerende boot in de omgeving van Curacao, snel en doeltreffend uit een benarde positie te kunnen halen. Het meest noodzakelijke materiaal om zo'n organisatie op gang te krijgen is er reeds; slechts de "goodwill" is er nog nodig om te kunnen beginnen met oefeningen, en daden. Goodwill van mensen, om in noodverkerende medemensen te helpen. .

Straks. . . zal misschien een beroep op U gedaan worden om medewerking te verlenen, hoe weinig dan ook, aan een "Reddingsbrigade, voor mensen in nood".

N.B. Moge Kambio objectief nieuws blijven brengen, daar waar politieke dag-pamfletten ophouden. Wanneer zal op de Antillen een "prensa libre" verschijnen, dagelijks verschijnen!

R. P. Wallé.

◆

ORIGINELE
DEENSE MEUBELEN
koopt U nog steeds alleen bij:
MESKER
CURACAO - ARUBA

BUILDING MATERIALS, HARDWARE, AND

Warehouse, Fergusonstraat tel. 1175
Showroom, Wilhelminastraat tel. 1174
Lucky Strike Bldg. San Nicolas tel. 5018

BRAINWASHING

Na 1968 Merca lo scohe su Presidente nobo.

Na Merca e período entre awor y november di 1968 ta sumamente interesante pa tur hende ku tin interés den situashon político tantu mundial como di Merca mes. Manera nos sa kaba, na november di 1968 lo tin un biaha mas elekshon pa e presidente di Estados Unidos, es decir e homber ku durante e próximo cuater anjanan, lo tin tur poder y instrumentonan den su man ku lo influenshá e rumbo ku finalmente henter mundu lo tin ku sigui.

Manera na tur parti di mundu, tur partidonan ta preparando nan mes y nan candidatonan pa presidensha, den e elekshonnan venidero. Loke ta haci e período akí interesante ta ku e diferente candidatonan poco poco ta cuminsá prepará nan mes pa e batalla grandi final ku lo dicidí ta ken lo tin derecho di sinta riba stoel di presidente di Estados Unidos. Den nan diskushonnan, konversashonnan ku prensa y ataquenan riba partidonan contrario, hopi kos interesante ta wordu bisá ku ta duna un "outsider" un bon impreshón di loke pueblo mericanu y tambe políticonan mericanu ta pensa y ta deseá.

Un tema por ejempel ku den nos wowo ta sumamente interesante, y den wowo di partidonan político mericanu ta sumamente fastioso, ta e guera na Vietnam. Oposishon contra di e guera absurdo aki, ta creciendo contínuamente bao di pueblo mericanu. Mayoría di centronan intelectual, estudiantil y di prensanan progresista, ta completamente contra di e guera aki. Pueblo mericanu mes, en total, ta duda aínda y mayoría di políticonan ta convencí di necesidad di sigui cu e guera aki.

Resultado ta naturalmente ku lídernan político cu ta aspirá candidatura presidenshal no sa precisamente ki direkshon nan tin ku tuma, pa gana mayoría di pueblo den e elekshonnan na November di otro anja.

Merca, es decir gobiernunan mericanu, a drenta den e guera

akí a base di un cantidad di teoría bieuw, ineficaz y irreal. Tema principal den e teorianan aki tabata Comunismo ta algu diabóli co ku tin intenshón di destrui mundu y principalmente Merca. Pesei tabata necesario di rondoná Rusia kompletamente ku paisnan ku ta simpatisá ku Merca. Pa realisá esaki Merca a hanjé ta forma un cantidad di pactonan defensivo cu un cantidad di pais cu gobiernu zwak, corrupto y hopi biaha hasta inhumano. Pero como e peliger di Comunismo, den e teorianan, tabata hopi mas grandi, ku loke e gobiernunan aki ta haci, Merca a comprometé su mes na juda tur e gobiernunan corruptu aki, pa mantené nan na poder.

E idea tabata ku mientras tantu e paisnan aki, ku ta simpatisá ku Merca y ta contra di Comunismo, keda na mando, Rusia lo keda rondoná y lo no por realisá su ideanan diabólico. Pero manera tur parti di mundu, un gobierno corrupto por keda na mando solamente durante un tempu limitá. Muy pronto henter pueblo ta bai organisá su mes contra di e gobiernonan aki y cuminsa revoltá, sea den forma di un guera abrí na gran escala o sea, loke hopi biaha ta resultá mas eficaz, den forma di guerrillanan plamá den henter pais.

Den e situashon aki, ta mashá lógico ku e gobiernonan corrupto ku ta sinti nan mes confrontá ku revolushon o guera, ta jama ayuda di Merca y ta acusá e revolucionarionan di comunismo, pa asegurá nan mes di ajuda ni Mericanunan. E método aki a wordu usá den un cantidad di pais kaba cu éxito, pa mantené gobiernunan corrupto y asocial na mando.

Na Asia y na Latino America tin un cantidad di gobiernu corrupto ku lo no por mantené nan mes, pasobra nan no tin apoyo di mayoría di pueblo. Pero ku ayuda di Merca, y haciendo uso di e miedu infantil di Mericanunan pa comunismo, nan tei te ainda. Pa asegurá nan mes di ayuda total di Mericanunan, naturalmente nan ta bisa ku tur actonan revolushonario ta wordu organisá door di comunistanan, door di Rusia. (Na Latino America ta Fidel Castro, te diabel). Di e manera aki Merca a hanjé ta hunga rol di polís den henter mundu. Tur caminda ku pueblo ta lanta contra di un gobierno corrupto, Merca ta hanjé ta intervení pasobra den nan complejo, nan ta mira comunismo den tur actonan contra di e gobierno actual.

Henter e período fei segunda guera mundial te awe, ta wordu caracterisá door di intervenshonnan aki Mericanu, den tur parti di Mundu, Korea, Laos, Formosa, Cuba, Vietnam, Sto Domingo etc etc. ,

Pa haci e actonan immoral aki acceptabel pa pueblo Mericanu mes, un campanja enorme a wordu organisá pa convencé Mericanunan di necesidad di combatí comunismo na tur parti di mundu. Tur clase di intrumentonan y medio di comunicashon a wordu usá pa realisá e convikshon aki den cabez di pueblo mericanu y tambe den hopi otro parti di mundu. e campanja aki tabatin un éxito enorme, den henter Oeste mayoría di pueolo ta convencí di e justicia i bondad di mericanunan, di nan razon den e guera ku nan ta lucha contra di un comunismo diabolico. Haciendo uso di un mashín grandísimo pa influenshá opinion público den mayoría di mundu, Merca a logra di forma un "image" magnífico pa nan mes. Una vez nan a realizá e image aki, nan por a continuá nan política den henter mundu sin ningun hende stroba nan.

Ta awor numa, despues di mas di 20 anja di guera friu, ta resulta ku comunismo ta presentando su mes como algu completamente diferente di loke mericanunan tabata ke pa nos kere. Ta resultá ku pueblonan di paisnan comunista no ta wordu maltratá ni abusá, alcontrario, awor ku contactonan cu paisnan comunista ta bira mas y mas intenso, ta resultá ke e hendenan aki ta feliz ku nan sistema y ku un avance económico ta bini na bentaha di un parti más grandi di pueblo, cu den e paisnan kapitalista, es decir paisnan di Oeste ku ta simpatisá ku Merca. Diskriminashon, pobreza y hamber ta algu relativamente desconocí den paisnan caminda comunismo a reina durante algun tempu.

Ademas, centronan intelectual na Merca a cuminsá studia e período di guera friu, y publikashonnan recién ta demostrá ku actonan di Merca durante e tempu aki, no tabata completamente justo.

Publikashonnan recién riba tema di política mundial, hasta a cuminsá duda si henter e guera friu tabata necesario. Históriconan a cuminsá duda si ta verdad ku tabata necesario pa cuminsa e guera aki, pa contene comunismo. Centronan intelectual a cuminsá ataca fuertemente tur e teorianan bieuw, a base di cuá Merca ta continuá su politica na Asia y hopi otro parti di mundu. Poco poco e ataquenan aki riba gobiernu Mericanu, na Merca mes, ta birando mas y mas fuerte. Ademas di e cantidad di mortonan ku e guera na Vietnam ta costa, y e cantidad enorme di dollar ku Merca tin ku paga pa continuá e guera aki, es decir e razonnan dikon Merca a cuminsa e guera aki, no ta satisfacé mas.

E razon dikon Merca mester continuá di hunga rol di polis den henter mundu pa contené comunismo, no ta wordu aceptá mas den mayoría di circulonan intelectual, estudiantil, di prensa etc, na Merca mes.

Naturalmente esaki no ke men ku henter pueblo Mericanu ta contra di e guera na Vietnam, al contrario, Johnson por ta sigur di apoyo di mayoria di merikanunan. No ta por nada nan a wordu ge-"brainwashed" durante e 20 anjanan ku a pasa, fei fin di guera mundial. Pero poco poco tur mericanu por lesa den corant ku mientras tantu e ta bringando na Vietnam pa libertad y democracía di pueblo Vietnamita, e libertad y democracía aki no ta eksistí den su pais mes. Poco poco e mes ta riparando ku hasta su mes opinion tocante tur cos ta wordu influenciá door di e mashín propagandista ku ta eksisti den su pais.. E ta riparando tambe ku hamber, pobreza, diskriminashon contra di niggernan, sí ta eksisti den su mes pais pero ta casi ausente den e paisnan comunista ku e tin ku combatí.

BUILDING MATERIALS, HARDWARE, AND

Warehouse, Fergusonstraat tel. 1175
Showroom, Wilhelminastraat tel. 1174
Lucky Strike Bldg. San Nicolas tel. 5018

Pero henter un pueblo no por wordu convencí di un cos di un dia pa otro. E cos aki ta tuma tempu, energía y hopi pasenshi.

Pa por stop e guera na Vietnam, henter e mashín di propaganda mester wordu dirigí den otro direkshon. Pueblo Mericanu tin ku wordu convencé awor di necesidad di stop e guera aki, pasobra e ta costa bida di mashá hopi hende, pasobra e ta costa minas di dollar (ku Merka mes tin mester den su mes pais, pe por realisa e reformanan necesario) y..., esaki te razon mas grandi, pasobra simplemente e guera aki no ta hustu.

Teorianan a base di cual ela wordu cuminsá, no ta aceptable mas. Es decir ku maske Johnson lo kera stop e guera na Vietnam manjan mes, ta hopi dudoso si e por haci e cos aki, sin ku e acto aki tin resultado desastroso na su posishon como Presidente. Si e ke wordu elegí na 1968, como presidente atrobe, e mester tene cuenta cu tur e aspectonan aki E mester tene cuenta ku e indoktrinashon di su pueblo, cu e mes a stimulá, es decir cune opinión ku a wordu imprentá den cabez di Mericanunan, y ku awor e no por haci algu contra di e opinión aki sin trece su mes posishon den peliger.

Verdaderamente bisá, e asuntu aki ta algu mashá mashá tristu. Pasobra resultado ta ku un guera inhustu mester wordu continuá, mientras tantu ku henter pueblo mericano no cambia di opinión. Matamentu di hende inocente mester continuá pa duna Johnson chens di adaptá su pueblo na un situashon di paz.

Den e campanja awor, ku a cuminsa na Merca pa candidatura di presidensha, e candidato principal di partido Republicano a lanza un tema ku a resultá hopi problemático. Den su optimismo, o kizas den su sentido di husticia, Gobernador Romney di Michigan a lanza un ataque formal contra di Presidente Johnson y partido Democratico di Merca. Ela bisa cu durante di un bishita di dje y algun colega di dje na Vietnam na 1965, nan a wordu ge-"brainwashed" di tal manera ku ela hanjé ta apoyá e guera na Vietnam completamente.

Awor sinembargo, despues di a studia e asuntu, ela cambia su opinion y e ta contra di e guera aki. Ela bisa ku ta Merca mes a cuminsá e conflicto na Vietnam di Sur y e culpablenan den e guera aki, ta miembronan di partido Democrático na Merca. E ta hanja henter e situashon aki mashá trágico pero completamente innecesario.

E opinion di e homber aki ku kizas tin chens di bira presidente di Merca otro anja, naturalmente ta sumamente importante y ta demostrá ku aunque opinion publico no ta cla pa aceptá paz, e idea pa stop e guera inhusto aki ya ta bon ancrá den un gran parti di centronan político Mericanu. Awor ku Romney a decidí di lanza e opinion aki, naturalmente lo e hanjé den hopi dificultad den su mes partido y ku hopi elector Mericanu. Kizas hasta su chens di bira candidato pa presidensha a wordu perdí completamente. Aunque nos tin ku supone ku ela decidí di lanza e tema aki despues di a asegurá su mes di apoyo di un gran parti di Merca. Con grandi e grupo ku lo apoyé ta, nos lo ripará den lunanan venidero.

Un cos ta sigur, circulonan ku ta apoyá continuashon di guera na Vietnam, ta circulonan hopi poderoso. E fabricantenan ku ta traha e armanan, oroplanunan, tanknan, helicopternan etc etc ku ta wordu usá den e lucha na Vietnam ta hendenan ku hopi poder político. Naturalmente awor nan lo haci tur nan posibel pa kibra Gobernador Romney su chens riba candidatura di presidensha. Pueblo di Vietnam lo tin ku warda te ora e batalla na Merca mes kaba, promé cu pasonan por wordu tumá pa asegurá nan un bida tranquil y liber. Tristu!!

◆

De Curacaosche Courant 1915

Het gebruik wil dat men tegen het einde van het jaar, datzelfde jaar gaat overdenken, zoals dat heet. Optimisten strelen zich dan met het feit dat er zoveel gepresteerd werd. Minder zonnige naturen hopen dat het komend jaar beter zal uitvallen. Maar is elk jaar zo heel anders dan de voorafgaande? Oordeelt u zelf eens aan de hand van de berichten die wij op deze pagina afdrukken. Het zijn geen gebeurtenissen die in 1967 plaatsvonden, maar in 1915. Zij werden overgenomen uit de Curacaosche Courant van dat jaar. Was er nu werkelijk zo'n groot verschil tussen 1967 en 1915? Behalve dan dat er 52 jaren tussen zaten.

Blijkens de in dit nummer voorkomende bekendmaking, is een commissie benoemd tot het inzamelen van gelden ter ondersteuning van de noodlijdenden op Aruba en Bonaire en in de buitendistricten van Curacao.

✻

De kapitein van het hier in de haven liggend Duitsche driemastschip Antje, de heer Gerhard Velthaus, is, tengevolge van het innemen van een te groote dosis opium, bezweken. Hij leed aan slapeloosheid en was gewoon het middel te gebruiken tegen deze kwaal.

✻

Aan Mej. C.H.W. van Eps, onderwijzeres 4de klasse aan de Emmaschool alhier, is om gewichtige redenen een week verlof verleend, en Mej. A.A. Ecker, in het bezit eener akte als onderwijzeres 3de klasse is gedurende den verloftijd van Mej. Van Eps geplaatst aan de Emmaschool.

✻

Maandagmorgen werd er groote opschudding op Scharloo veroorzaakt door een vijftal revolverschoten, die gelost bleken te zijn ten huize van den generaal Juan Pablo Peñalosa. Deze had als logeergast een vroegere ondergeschikte, met name generaal José del Carmen Uribe, die twist schijnt gekregen te hebben met zijn gastheer en op een gegeven ogenblik, zijn revolver op generaal Peñalosa afschoot. Deze werd in den rug gewond, gelukkig niet levensgevaarlijk. Hij kon zich nog verdedigen met een wandelstok, waarmede hij den andere gevoelige slagen wist toe te brengen. Een paar marechaussées, die na bekomen waarschuwing, zich naar Scharloo spoedden, ontmoetten Uribe onder weg en brachten hem naar de wacht. Na verhoor van dezen en andere personen, die bij het geval tegenwoordig waren, is Uribe voorlopig in verzekerde bewaring gesteld.

Niet licht wordt op Curacao overgegaan tot het gebruik van een revolver, zodat het geval vrij wat stof opgejaagd heeft. Het publiek twijfelt er echter niet aan of de heer Uribe zal op een gevoelige wijze er aan herinnerd worden, dat men er hier niet opgesteld is, dat dergelijke zeden bij ons in zwang komen.

✻

ONZE BEGROTING. Onderwijs. Krachtens art. 13 der onderwijsverordening moet het onderwijs, behoudens dat in vreemde talen, "zooveel mogelijk" in de Nederlandsche taal gegeven worden. Hoewel de ondergeteekende met den Gouverneur van meening is, dat de Nederlandsche taal zooveel mogelijk tot de algemeene spreek- en schrijftaal in de kolonie behoort te worden gemaakt —iets wat in Suriname ook mogelijk gebleken is— kan niet ontkent worden, dat het aangehaalde voorschrift vrijheid laat om bij het onderwijs ook van een andere taal als voertaal gebruik te maken. Dat vele uit de kolonie Curacao afkomstige jongelieden in Amerika vrij gemakkelijk werk kunnen vinden, is mede het gevolg van de omstandigheid, dat zij de Nederlandsche taal machtig zijn.

Van het leeren van het Papiëmentsch als zelfstandig schoolvak is, voorzoover ondergeteekende weet, nimmer sprake geweest, en terecht.

De Minister van Koloniën
Th. B. Pleyte

In den laatsten tijd zijn er bij den Kolonialen Raad ontwerpverordeningen ingediend handelende over maatregelen in verband met de mogelijkheid, dat hier een petroleumraffinaderij zal worden opgericht. In aansluiting daarmede doet het bericht de ronde, dat een groote Nederlandsche petroleummaatschappij voornemens is gronden op Curacao aan te koopen om een raffinaderij met alles wat daaraan vastzit op te richten.

Ongetwijfeld zal ons eiland van het totstandkomen daarvan in de hoogste mate profiteren. Het is dan ook toe te juichen, dat blijkens de ingediende ontwerpverordening het Koloniaal Bestuur alle mogelijke faciliteiten wil verlenen.

✻

In verband met de moeilijkheid om Nederlandsche onderwijskrachten te verkrijgen, vroegen eenige leden of het niet doenlijk is om studiebeurzen te verleenen aan jongelieden, die de normaallessen met goed gevolg hebben doorlopen, teneinde hen in staat te stellen in Nederland de akte van onderwijzer te halen, onder verband om het genoten geld terug te betalen bij niet terugkeer in de kolonie. Het voorstel vond geen algemeenen bijval; sommige leden toch meenden, dat er zooveel mogelijk naar gestreefd moet worden Nederlanders van geboorte als onderwijzers hier te krijgen.

✻

Naar wij vernemen is de Hoog Edelgestrenge Heer Gouverneur onzer Kolonie door de Cubaanse Regering begiftigd met het Grootkruis van "el orden de Honor y Mérito de la Cruz Roja Nacional".

✻

Hedenavond zal door den heer M.M. Romer, onderwijzer aan de Hendrikschool, in een der zalen van de Loge Igualdad een lezing worden gehouden over het onderwerp "Relacion entre la Lectura y la Cultura". Belangstellenden hebben kostelooze toegang.

In de plaatselijke pers zijn kortgeleden weer berichten verschenen over het plan de Nassaustraat voor alle rijverkeer af te sluiten. Men wil er een winkelstraat van maken waar de klanten rustig hun inkopen kunnen doen. Het initiatief hiertoe werd reeds in januari 1961 genomen toen de heer M. S. Kuiperi (hoofd van het toeristenburo) in een brief aan de Kamer van Koophandel en de Vereniging voor handel en industrie met dit voorstel kwam. Het toenmalig bestuurscollege vond het een prachtig idee. In de eerste fase van het meerjarenplan werd hiervoor meteen twee ton aangevraagd. Door allerlei geplande veranderingen en verfraaiingen wilde het bc Aruba's voornaamste straat tot een attraktieve winkelstraat maken. Uiteraard werd vooral gedacht aan de Amerikaanse toerist. Maar . . . men dacht verder en kwam met nóg een plan: de parkeerplaats vlakbij de Nassaustraat (vóór Hotel Central) was uitermate geschikt voor de aanleg van een "typisch Nederlands stadsplein".

Dit was allemaal typisch het werk van het voormalig bc:

1. **initiatief nemen tot een plan, waarbij vooral de Amerikaanse toerist en de Arubaanse (??.... inhoeverre eigenlijk zelfs Antilliaanse??) handel veel baat zouden hebben, maar tegelijkertijd ook een plan waar veel publiciteit en poeha aan te pas zou komen (stel u de opening voor!); zou het eenmaal werkelijkheid zijn geworden dan had men weer een fraai en "tastbaar" bewijs van wat dit college wel niet deed voor "Aruba's vooruitgang".**
2. **trachten geld hiervoor los te krijgen bij "moeder" Nederland.**
3. **terwille van de Amerikaanse toerist (of is het soms een hoofdknikje naar de Nederlandse regering??) tenslotte het illumineus idee goedkeuren om een "typisch Nederlands stadsplein" midden in onze hoofdstad te bouwen.**

Laten we deze drie punten eens met een kritisch oog nader bekijken:

—Over het initiatief kunnen we kort zijn: we zijn bereid veel te doen voor het toerisme en heus ook niet te beroerd iets voor de handel te doen. Het plan op zich is niet slecht en verdient op zijn minst ernstige overweging.

—Ook wat betreft de geldkwestie zijn we gauw klaar: zie zoveel mogelijk geld uit Nederland te halen; omgekeerd is het al meer dan genoeg gebeurd. Maar één waarschuwing: let goed op al die zgn. schenkingen en leningen!!

VERLIEST ARUBAAN TROTS EN ZELFRESPEKT VOOR TOERISME?

—Van wie het koloniaal plan tot de bouw van dit typisch Nederlands plein komt, zou leuk zijn om te weten, maar is verder onbelangrijk. Belangrijk, maar dan ook héél belangrijk is of het huidig bc zijn goedkeuring aan dit ridikuul plan zal gaan geven.

Het is bijna zeker dat het voormalig bc het gehele plan (inklusief het Hollands pleintje) ten uitvoer zou hebben gebracht indien dit hem mogelijk was geweest. Het huidig bc heeft reeds verklaard voorstander te zijn van het plan onze hoofdstraat af te sluiten. Zal het ook zijn goedkeuring hechten aan het plan midden in onze Arubaanse hoofdstad een typisch Nederlands pleintje te laten bouwen terwille van de Amerikaanse toerist?

Het is al erg genoeg dat een Hollandse molen ons Arubaans landschap ontsiert. Nodig was het bepaald niet. Toeristen komen de Antillen bezoeken en hopen er een Antilliaanse gemeenschap aan te treffen. Willen ze typisch Nederlandse dingen zien, dan zijn ze bij ons Antillianen aan het verkeerde adres.

Tragisch genoeg zijn we jarenlang gekoloniseerd door Nederland en als gevolg daarvan zijn we héél veel typisch Antilliaans eigen kwijtgeraakt. Daarom: trots zijn wij als Antilliaans volk zeker NIET op deze zwarte periode uit de geschiedenis van ons vaderland. Geen enkel volk dat zichzelf ook maar enigszins respekteert kán met trots terugdenken aan een tijd waarin het door een vreemd volk overheerst werd.

Er staan op de Antillen gebouwen die ons herinneren aan de tijd waarin we door Nederland gekoloniseerd werden. (Begrijpt u me niet verkeerd! Niet dat we nu niet gekoloniseerd worden! Het gebeurt alleen in een andere vorm en dan krijgt het beestje een andere naam.) Dat deze oude gebouwen als een brokje geschiedenis in stand worden gehouden, is verdedigbaar. Als ze maar de juiste plaats in onze geschiedenisboeken krijgen en als men maar goed bedenkt dat ze uit de koloniale tijd stammen en dat gekoloniseerd worden niets is om trots op te zijn, mogen ze gerust blijven staan en zelfs onderhouden worden. Maar wanneer nú in het jaar 1967 of later op Aruba een typisch Nederlands pleintje gebouwd gaat worden is dat voor héél de Antillen en het Antilliaanse volk, maar in het bizonder voor Aruba en de Arubanen ronduit een schande! Nogmaals: wij zijn bereid veel te doen voor het toerisme, maar er zijn grenzen! (zie Kambio jaargang 3, nr 5: Gangsters go home). Per slot van rekening bestaat er ook nog zoiets als zelfrespekt en nationaal gevoel. Wij, Antillianen, zijn er niet trots op dat we "dutch" geweest zijn en óók niet dat we nog steeds "Netherlands Antilles" heten. Daarom wensen wij als Antillianen géén typisch Nederlands plein midden in de hoofdstad van een van onze eilanden, óók niet terwille van het toerisme! Als Arubanen wensen wij een Arubaans plein, dat men heus wel attraktief genoeg kan maken voor de toeristen.

Het huidig bc dat bekend staat als fel nationalistisch, zelfs eilandelijk nationalistisch, kán nu het bewijs leveren of het waard is überhaupt nationalistisch genoemd te worden. Wij zullen nu weten of Aruba een bestuurscollege heeft gekozen, dat de trots en het nationaal gevoel van zijn volk metterdaad weet te respekteren en versterken. M.

Wat niet in de schoolkranten mag.

(vaste rubriek van ingezonden stukken van antillianen tussen de 14 en 18 jaar).

BE-IN OP CURACAO

Een brommer snelt door Breedestraat Punda.

Een jongen met een meisje achterop. Bij het Helfrichplein stoppen ze en stappen af. De jongen heeft lang haar, en draagt een broek waarvan ik de stof niet kan beschrijven, maar in ieder geval is het een wazig bruin waarvan je zou denken dat hij het net uit de was gehaald heeft en het pal heeft aangetrokken. Zijn hemd is wit met balletjes erin, gele, blauwe, rode, en noem maar op. Zijn schoen is een van de laatst verschenen juweeltjes op het gebied van mannelijke mode: prachtig rood. En om aan de wind die zijn lange haren een beetje al te geweld aandoen, tegenstand te bieden draagt hij ook een muts, die opvalt door allerlei kleurschakeringen.

Het meisje springt van de brommer af. Zij draagt ook een broek, die wazig bruin is. Haar blouse is wit met allerlei vrolijke balletjes erin. Zij heeft rooie schoenen maar draagt geen muts. Je kunt per slot van rekening niet alles dragen wat Bol ook draagt.

Zij lopen samen naar Ritz om samen iets te gaan drinken. In Ritz aangekomen zetten zij zich aan tafel en rollen beiden een sjekkie.

Na een poosje komt er nog een jongen, een Curacaoënaar bij zitten. Zijn haar kan niet lang worden omdat het kroes is maar dat is geen probleem, het kan veel worden, en het ontbreekt hem niet aan geld om zich even modern, als zijn vriend, die macamba uit te dossen. Hij klopt Mia, het vriendinnetje van Bol op de schouders en vraagt of zij het niet erg vinden dat hij bij hen is komen zitten. Och nee Tol, —een weinig voorkomende naam onder de Curacaoënaars—, jij bent altijd van de partij. Hij rolt ook een sjekkie. Hij krijgt ook een treat. Het kon niet beter. Tussen al dat lekkers in begint hun gesprek.

"Zeg, what about vanavond", vraagt Bol terwijl Mia glimlachend op Tol zijn antwoord wacht. Wat bedoel je de Be-In? Nou wat zou ik anders bedoelen. Tol glimlacht, dooft zijn sigaret. trekt zijn broekspijp omhoog, en toont zijn rijk beschilderde been. Bol en Mia kloppen triomfantelijk het prooi van de Europese geestsziekte op de schouders. In ieder geval wij zien je vanavond in de Kassa Veeneezueela. Natuurlijk zegt Tol, terwijl hij zijn laatste slokje Cola opdrinkt.

's Avonds waren ze dan ook aanwezig. Maar nu was het nog gezelliger. Terwijl de Crusaders en los Honda hun hallucinatieswekkende tonen ten gehoor brachten gaven de jongelui met op hun beurt neurotisch gejubel blijk van hun dankbaarheid. Onder de aanwezigen waren er enkele figuranten die de liefde met bloemetjes en met beschilderde gezichten meenden te moeten tekenen. Wat lief en wat een troost. Niettegenstaande het feit dat er in Vietnam mannen zijn die mensen uitmoorden, zijn er ook van die uiterst lieve wezentjes.

Hoort het werkelijk zo?? Is het zo beslist noodzakelijk dat de Europese garde op ons eiland zich zó tot in de extases meent te moeten vermaken, en door zich te kentekenen met het parool modern te zijn ook de Curacaosche jeugd die denken niet bij de "moderne jeugd" achter te moeten blijven achter zich aangewaggeld krijgt en deze in een niet al te ver liggende toekomst totaal zal weten te ondermijnen in een wereld die zij zullen weten te scheppen waarin er feitelijk geen verschil meer zal bestaan tussen man en vrouw?

Het is een klap in het gezicht van de zich werkelijk man voelende man en de zich werkelijk vrouw voelende vrouw. Het is te betreuren, en nu spreek ik niet tot de Europeanen, wier gemoederen, behoudens enkele uitzonderingen wel in de be-in trant schijnen te liggen, maar tot de Antilliaanse jeugd waaronder ik enkele figuren ken die in wezen conservatief zijn, maar als enkele slampampers achter dit homosexueel aandoende gedoe van de Europeanen menen te moeten lopen. Ik vraag niet hoeveel mensen er aanwezig waren die hun been beschilderd hadden of bloemen in hun haar hadden. Alleen het feit dat dit walgelijk gedoe voorkwam is voldoende het kategorisch te bekritiseren opdat het niet zo een aanloop gaat nemen en vaste voet op ons eiland verwerft. En juist hierin schuilt het gevaar: omdat wij zo'n kleine gemeenschap vormen dienen wij ons ervoor te hoeden dat dit soort mentaliteit zich niet van onze jongeren, die later onze maatschappij zullen vormen, meester maakt. De Antillianen houden niet van dit gedoe.

Laten de Europeanen dit soort feestigheden bij hun thuis houden. Wij brengen toch ook niet de Tambu naar Europa.

De zo "moderne jeugd" zal zich natuurlijk op allerlei manieren weten te verdedigen. Zij kunnen zich toch altijd tot hun Godheid de bloem wenden, om hem omvergiffenis, troost, voorspoed en kracht, te smeken. De bloem, een tulp door Jan Jansen uit Europa naar de Antillen overgebracht en die nu grote maatjes met de cadushi dreigt te worden.

E. (15 j.)

◆

Dieleman: Pot is knal.

Roozendaal de knalpot-demper

De Knalpot-affaire was voor Boukema: hit-weken

Jaap Kion: De vaksistimatiese hitster.

RITZ-ICE-CREAM,
MILK,
CHOCOLATE MILK,
FRUIT DRINKS,
pasteurized &
homogenized.

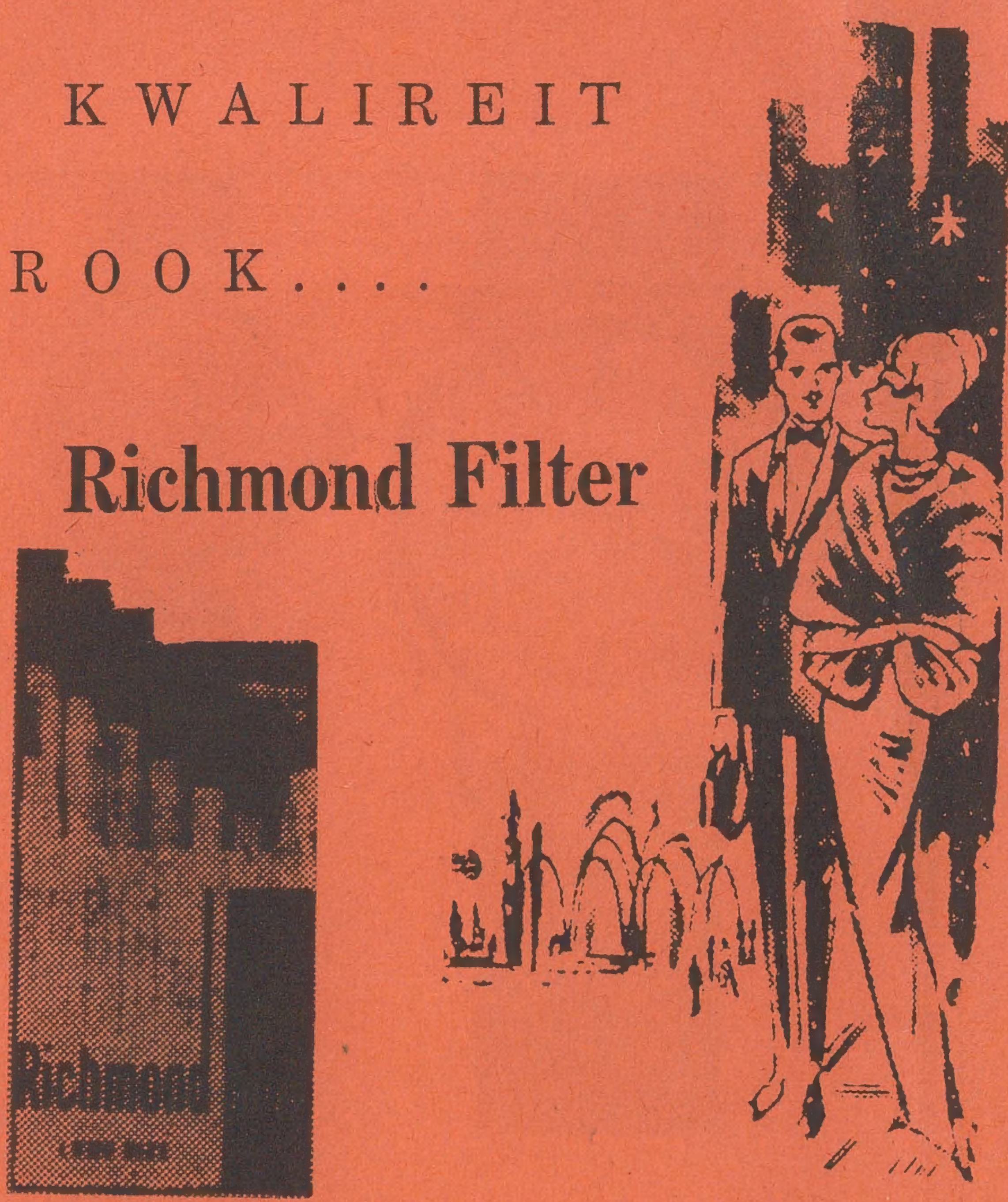
ARUBA N.V.
Weststr. tel. 1446

RITZ products are carefully processed and of the highest quality to ensure perfect health for the entire family.

RITZ
YOUR GUARANTEE FOR QUALITY

ROOK....
KWALIREIT
ROOK....

Richmond Filter

SUPERIOR TOBACCO COMPANY

Antilliaanse
Metalen
Meubelfabriek N.V.

VOOR AL UW STALEN MEUBELEN

SEROELORAWEG 107 B. CURACAO N.A.

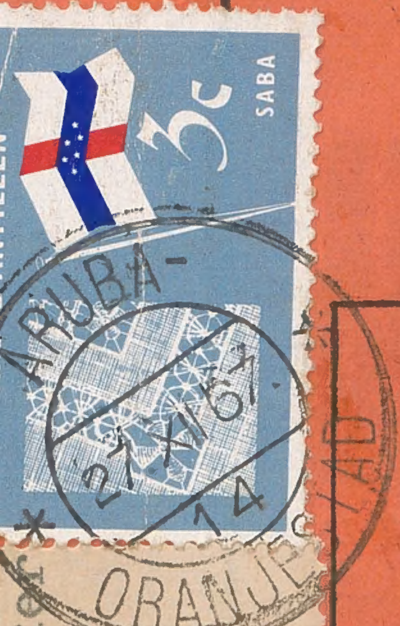
HILLMAN

— volledige sortering onderdelen —
ARTURO M. ARENDS
— betere betalingsvoorwaarden —

HILLMAN

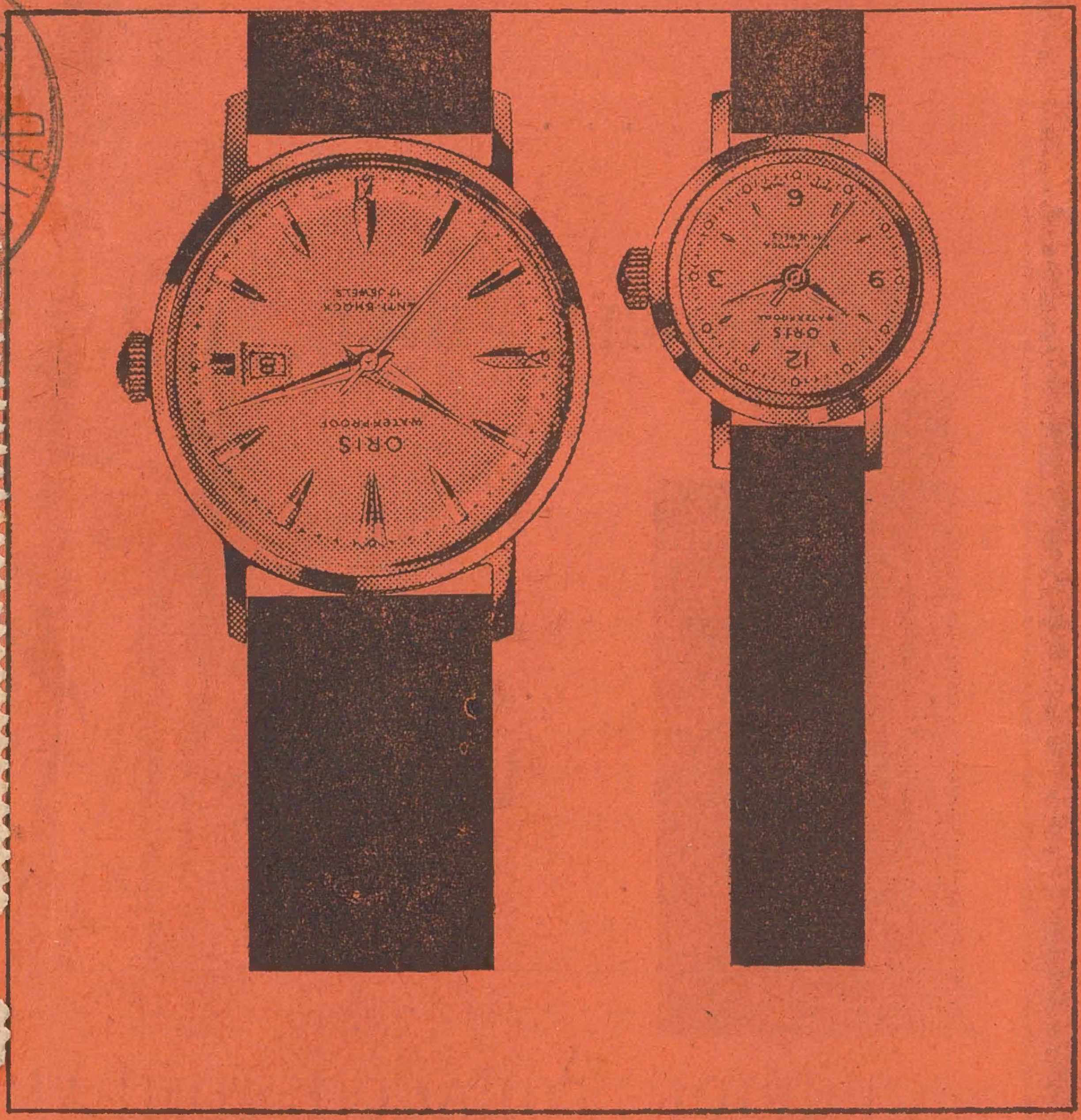
— lagere aanschaffingsprijs —
ARTURO M. ARENDS
— technischer service —

Korteweg 2 - 4
ARUBA

Openbare Leeszaal en Boekerij
Wilhelminastraat
ARUBA

ORIS

Het is mijn favoriet!!

en ook van Papa, Mama, en mijn zusje!!

Antimagnetisch-Shockproof.

Verrassend voordelig.

KOOPT UW HORLOGE BIJ EEN VAKMAN

E. KYWI

THE GOLDEN WATCH

Breedestraat 11, (otrabanda)

pa kalidad komprobá
y gusto balanzá

PRODUCTONAN

HUNT

ketchup
tomato pasta
fruit cocktail
etc.

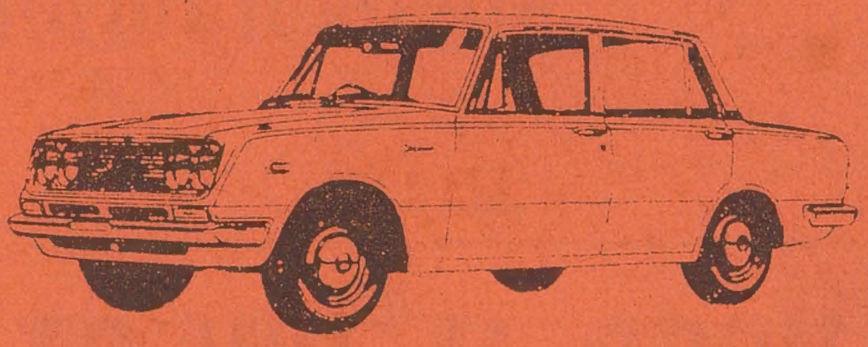
Agentenan:

Arturo M. Arends
Korteweg 2 - 4
Aruba

Armando Ignacio
Prinsenstraat 91a
Curaçao.

GARAGE CORDIA

90% v.d. toyota-onderdelen
altijd voorradig

toyota

op de wereldranglijst no 3
in de verkoop

curaçao
salinja 165

aruba
tarabana 46